

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

25 iulie 2018*

„Trimitere preliminară – Directiva 2002/47/CE – Executarea contractelor de garanție financiară – Deschiderea unei proceduri de insolvență față de beneficiarul garanției financiare – Apariția cauzei care determină executarea garanției – Includerea garanției financiare în masa falimentului – Obligația de a plăti în primul rând creanțele privind garanția financiară”

În cauza C-107/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Curtea Supremă a Lituaniei), prin decizia din 24 februarie 2017, primită de Curte la 3 martie 2017, în procedura

„Aviabaltika” UAB

împotriva

„Ūkio bankas” AB, în lichidare,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul T. von Danwitz (raportor), președinte de cameră, domnii C. Vajda și E. Juhász, doamna K. Jürimäe și domnul C. Lycourgos, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul M. Aleksejev, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 18 ianuarie 2018,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru „Aviabaltika” UAB, de E. Baranauskas, avocat;
- pentru „Ūkio bankas” AB, de T. Bairašauskas și de D. Ušinskaitė-Filonovienė, avokatai;
- pentru guvernul lituanian, de K. Dieninis, de D. Kriaučiūnas, de L. Bendoraitytė și de R. Butvydytė, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de J. Rius, de A. Nijenhuis și de A. Steiblytė, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 12 aprilie 2018,

* Limba de procedură: lituaniana.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4 alineatele (1) și (5), precum și a articolului 8 din Directiva 2002/47/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iunie 2002 privind contractele de garanție financiară (JO 2002, L 168, p. 43, Ediție specială, 10/vol. 3, p. 6), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009 (JO 2009, L 146, p. 37) (denumită în continuare „Directiva 2002/47”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între „Aviabaltika” UAB, pe de o parte, și „Ūkio bankas” AB, pe de altă parte, în legătură cu o cerere de plată introdusă de instituția bancară Ūkio bankas împotriva Aviabaltika în executarea contractelor de constituire de garanție încheiate între acestea.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentul (3) al Directivei 2002/47 are următorul cuprins:

„Trebuie creat un regim comunitar aplicabil garanțiilor constituite sub formă de numerar sau de titluri de valoare (denumite în continuare «garanții financiare»), prin constituirea de garanții sau prin transferul dreptului de proprietate, inclusiv contractele de report («repos»). Acest regim va favoriza integrarea și funcționarea rentabilă a pieței financiare, precum și stabilitatea sistemului financiar comunitar, sprijinind astfel libera circulație a serviciilor și libera circulație a capitalului pe piața unică a serviciilor financiare. Prezenta directivă se axează pe contractele bilaterale de garanție financiară.”

- 4 Articolul 2 din această directivă, intitulat „Definiții”, prevede la alineatul (1):

„În sensul prezentei directive:

[...]

- (c) «contract de garanție financiară fără transfer de proprietate» înseamnă un contract în temeiul căruia cel care constituie garanția pune la dispoziție [e garanția financiară în favoarea sau către beneficiarul acesteia] păstrând proprietatea deplină sau restrânsă sau drepturi depline asupra garanției financiare la momentul constituirii acesteia;

[...]

- (f) «obligații financiare garantate» înseamnă obligațiile care sunt garantate printr-un contract de garanție financiară și care conferă dreptul la plata unei sume de bani și/sau la transmiterea (proprietății asupra) unor instrumente financiare.

[...]

- (j) «procedură de lichidare» înseamnă procedura colectivă care implică valorificarea activelor și distribuirea fondurilor obținute către creditori, acționari, asociați sau membri, după caz, care presupune intervenția de orice natură a unei autorități administrative sau judiciare, inclusiv în cazurile în care această procedură se finalizează printr-un concordat sau alte măsuri similare, voluntare ori obligatorii, indiferent dacă sunt sau nu urmare a insolvenței;

[...]

(l) «cauza care determină executarea» înseamnă neexecutarea obligațiilor sau orice fapt convenit de părți, ca fiind similar neexecutării, la apariția căruia, în temeiul unui contract de garanție financiară sau prin efectul legii, beneficiarul garanției este îndreptățit fie să execute garanția prin valorificarea sau prin însușirea, în contul creanței garantate, a garanției financiare, fie să beneficieze de clauza de compensare cu exigibilitate imediată;

[...]”

5 Potrivit articolului 4 din directiva menționată, intitulat „Executarea contractelor de garanție financiară”:

„(1) Statele membre asigură că, la apariția unei cauze care determină executarea garanției, beneficiarul acesteia poate să execute garanția financiară pusă la dispoziție în temeiul unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate în condițiile prevăzute de acesta, în una dintre următoarele modalități:

[...]

(b) sumele de bani prin compensarea acestora cu valoarea obligațiilor financiare garantate sau prin reținerea sumelor respective drept plată a acestor obligații;

[...]

(4) Cu excepția condițiilor stabilite prin contractul de garanție financiară fără transfer de proprietate, executarea garanției financiare prin modalitățile menționate la alineatul (1) nu este condiționată de:

(a) notificarea prealabilă a intenției de executare a garanției;

[...]

(5) Statele membre asigură faptul că deschiderea sau continuarea unei proceduri de lichidare sau de reorganizare judiciară față de cel care constituie garanția ori față de beneficiarul acesteia nu împiedică executarea unui contract de garanție financiară în conformitate cu prevederile acestuia.

[...]”

6 Articolul 8 din aceeași directivă, intitulat „Neaplicarea anumitor dispoziții în materie de insolvență”, prevede:

„(1) Statele membre asigură faptul că nu pot fi declarate nule, anulabile sau lipsite de efecte contractele de garanție financiară, precum și punerea la dispoziție a garanțiilor financiare în baza unui asemenea contract numai pe motiv că acestea au fost încheiate sau garanțiile financiare au fost puse la dispoziție în următoarele condiții:

(a) în ziua deschiderii procedurii de lichidare sau a măsurilor de reorganizare, dar înaintea pronunțării hotărârii sau ordinului cu privire la aceasta sau

(b) în cursul unei perioade determinate, anterioară deschiderii unei asemenea proceduri de lichidare sau adoptării măsurilor de reorganizare, perioadă stabilită în raport cu data deschiderii sau a adoptării ori în raport cu data pronunțării unei hotărâri sau a unui ordin sau în raport cu data oricărei acțiuni sau a oricărui eveniment produs în timpul derulării acestor proceduri sau măsuri.

(2) Statele membre asigură faptul că, în cazul în care un contract de garanție financiară a fost încheiat sau o obligație financiară garantată a luat naștere ori o garanție financiară a fost pusă la dispoziție în ziua, dar după momentul deschiderii procedurii de lichidare sau al adoptării măsurilor de reorganizare, contractul își produce efectele și va fi opozabil terților dacă beneficiarul garanției poate dovedi că nu a cunoscut și nici nu putea să cunoască faptul că o astfel de procedură a fost deschisă ori că astfel de măsuri au fost adoptate.

[...]”

Dreptul lituanian

- 7 Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymas (Legea Republicii Lituania privind contractele de garanție financiară, denumită în continuare „Legea lituaniană privind contractele de garanție financiară”), care pune în aplicare Directiva 2002/47, prevede la articolul 2 alineatele 8 și 32:

„8. «Contract de garanție financiară fără transfer de proprietate» înseamnă un contract în temeiul căruia cel care constituie garanția pune la dispoziție garanția financiară, care asigură executarea obligațiilor financiare garantate, în favoarea sau către beneficiarul acesteia, păstrând însă proprietatea deplină sau restrânsă asupra garanției financiare.

[...]

32. «Obligație financiară garantată» înseamnă o obligație a cărei executare este garantată printr-un contract de garanție financiară și care conferă dreptul la plata unei sume și/sau la transmiterea proprietății asupra unor instrumente financiare și/sau asupra unor active asociate cu aceste instrumente financiare. [...]”

- 8 Potrivit articolului 9 alineatele 3 și 8 din Legea lituaniană privind contractele de garanție financiară:

„3. La apariția unei cauze care determină executarea garanției financiare, beneficiarul acesteia are dreptul să execute în mod unilateral garanția financiară pusă la dispoziție în temeiul unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate, în condițiile prevăzute de contractul menționat, în una dintre următoarele modalități:

[...]

- 2) în cazul în care este vorba despre sume de bani, prin compensarea acestora cu valoarea obligațiilor financiare garantate sau prin reținerea sumelor respective drept plată a acestor obligații;

[...]

8. Un contract de garanție financiară începe să producă efecte la termenele precizate în acesta, indiferent de deschiderea unei proceduri de lichidare sau de reorganizare judiciară față de cel care constituie garanția ori față de beneficiarul acesteia.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 9 La 10 octombrie 2011 și la 16 august 2012, Aviabaltika și instituția bancară Ūkio bankas au încheiat două contracte de constituire de garanție (denumite în continuare „contractele din 2011 și din 2012”), în temeiul cărora au fost furnizate garanții unor cocontractanți ai Aviabaltika. Aviabaltika a adus ea însăși în garanție pentru obligațiile sale fonduri vărsate într-un cont deschis pe numele său la Ūkio bankas.

- 10 Contractele din 2011 și din 2012 stipulau că fondurile vărsate în acest cont, asemenea creanței privind restituirea acestor fonduri, erau remise băncii cu titlu de garanție care asigură buna executare a obligațiilor născute din aceste contracte și că trebuiau să fie calificate drept garanție financiară în sensul Legii lituaniene privind contractele de garanție financiară.
- 11 Ūkio bankas a încheiat apoi contracte de contragarantare cu Commerzbank AG, în temeiul cărora Commerzbank a furnizat garanții către State Bank of India, iar aceasta din urmă către beneficiarii finali ai acestor garanții, și anume cocontractanții societății Aviabaltika. Cu titlu de garanție, Ūkio bankas a depus fonduri până la concurența cuantumului garanțiilor furnizate de Commerzbank.
- 12 La 2 mai 2013, a fost deschisă o procedură de insolvență împotriva Ūkio bankas de către Kauno apygardos teismas (Tribunalul Regional din Kaunas, Lituania).
- 13 Întrucât Aviabaltika nu și-a executat obligațiile față de cocontractanții săi, beneficiari ai garanțiilor furnizate în temeiul contractelor din 2011 și din 2012, Commerzbank a trebuit să își execute, la 12 martie 2014, obligațiile care decurg din contractele de contragarantare și a debitat o parte din fondurile pe care Ūkio bankas le remisese cu titlu de garanție.
- 14 La 28 octombrie 2014, Kauno apygardos teismas (Tribunalul Regional din Kaunas) a admis la pasivul Ūkio bankas creanța deținută de Aviabaltika, constituită în special din fondurile remise acestei bănci cu titlu de garanție financiară în cadrul contractelor din 2011 și din 2012.
- 15 Ūkio bankas a compensat o parte dintre prelevările realizate de Commerzbank nu cu fondurile remise în temeiul acestei garanții constituite de Aviabaltika, ci cu indemnizația percepută în temeiul dispozițiilor lituaniene privind asigurarea depozitelor, care se găsea într-un alt cont al Aviabaltika. Aceasta a solicitat apoi obligarea Aviabaltika la rambursarea sumei restante datorate în temeiul contractelor din 2011 și din 2012, după această compensare, majorată cu dobânzi.
- 16 Prin hotărârea din 14 decembrie 2015, Kauno apygardos teismas (Tribunalul Regional din Kaunas) a admis aceste cereri. Prin decizia din 31 mai 2016, Lietuvos apeliacinis teismas (Curtea de Apel a Lituaniei) a confirmat această hotărâre. Instanțele respective au statuat că contractele din 2011 și din 2012 cuprindeau o convenție de garanție financiară care avea ca obiect fondurile care erau creditate în contul deschis în numele Aviabaltika la această bancă. Ele au considerat că, în urma deschiderii procedurii de insolvență față de Ūkio bankas, aceste fonduri au fost incluse în masa falimentului și că dreptul respectivei bănci de a dispune de acestea era limitat de interdicția de a executa orice obligație care nu fusese executată la data deschiderii acestei proceduri, în temeiul dreptului național în materie. Aviabaltika a sesizat cu recurs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Curtea Supremă a Lituaniei).
- 17 Instanța de trimitere arată că Aviabaltika și Ūkio bankas au încheiat un contract de garanție financiară fără transfer de proprietate, în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2002/47, și că o cauză care determină executarea garanției a apărut după deschiderea procedurii de insolvență față de beneficiarul garanției, respectiv în speță Ūkio bankas. Ea ridică astfel în special problema dacă această garanție ar putea fi executată de beneficiar, pentru a-i permite să își recupereze creanța asupra celui care constituie garanția, respectiv Aviabaltika, născută dintr-o neexecutare de către aceasta din urmă a obligațiilor financiare garantate prin acest contract.
- 18 Aviabaltika susține că, pentru a-și recupera creanța, Ūkio bankas trebuie, în temeiul Directivei 2002/47, în special al articolului 4 din aceasta, să utilizeze fondurile pe care i le-a remis în cadrul garanției menționate, iar nu alte active care îi aparțin. Aviabaltika consideră în plus că, dacă s-ar admite cererile formulate de Ūkio bankas, ea nu ar putea recupera aceste fonduri în cadrul procedurii de insolvență și ar trebui, în practică, să plătească a doua oară acestei bănci cuantumul garanției financiare. Ūkio bankas consideră în schimb că, în temeiul dispozițiilor naționale în materie bancară și în materie de insolvență, fondurile menționate au fost incluse în masa falimentului și nu pot fi utilizate pentru a

obține plata propriilor sale creanțe. Ea adaugă că, în conformitate cu această directivă, în calitate de beneficiar al garanției financiare, ea are dreptul, iar nu obligația de a utiliza fondurile remise în acest temei și poate alege să își recupereze creanța asupra altor active ale Aviabaltika.

- 19 Potrivit informațiilor furnizate de instanța de trimitere, remiterea cu titlu de garanție financiară a unor fonduri care se găsesc într-un cont bancar a avut ca efect să dea în garanție creanța de restituire a acestor fonduri, proprietatea asupra fondurilor menționate fiind transferată băncii. În plus, dispozițiile naționale în materie bancară și în materie de insolvență, pe care s-au întemeiat instanțele de prim grad de jurisdicție și de apel, ar fi aplicabile situației în discuție în litigiul principal, în special interdicția de a executa orice obligație neexecutată încă la data deschiderii unei proceduri de insolvență, care s-ar opune executării acestei garanții și utilizării sale efective de către beneficiar. Această instanță subliniază că, în cazul în care cel care constituie garanția este obligat să execute obligațiile financiare garantate prin utilizarea celorlalte active ale sale ca urmare a acestei neexecutări, în practică, normele în materie de insolvență îl vor împiedica să recupereze garanția menționată.
- 20 În aceste condiții, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Curtea Supremă a Lituaniei) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 trebuie să fie interpretat în sensul că impune statelor membre obligația de a adopta o reglementare care să prevadă că garanția financiară nu este inclusă în masa falimentului beneficiarului garanției (o bancă în faliment)? Cu alte cuvinte, statele membre sunt obligate să adopte o reglementare care să permită beneficiarului garanției (o bancă) să obțină *de facto* plata creanței sale, care este garantată prin garanția financiară (fondurile care se găsesc în contul bancar și dreptul de creanță asupra acestor fonduri), în pofida apariției cauzei care determină executarea garanției după deschiderea procedurii de lichidare a beneficiarului garanției (banca)?
- 2) Articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47 trebuie să fie interpretat în mod sistematic în sensul că oferă celui care constituie garanția dreptul de a solicita ca beneficiarul garanției (banca) să obțină mai întâi plata creanței sale care este garantată prin garanția financiară (fondurile care se găsesc în contul bancar și dreptul de creanță asupra acestor fonduri), prin utilizarea garanției financiare și, în consecință, că impune beneficiarului garanției să se conformeze unei asemenea cereri, în pofida deschiderii procedurii de lichidare împotriva sa?
- 3) Dacă răspunsul la a doua întrebare este negativ, iar cel care constituie garanția plătește creanța beneficiarului garanției, care este garantată de garanția financiară, prin utilizarea altor active ale celui care constituie garanția, dispozițiile Directivei 2002/47, în special articolele 4 și 8 din cuprinsul său, trebuie să fie interpretate în sensul că trebuie să se deroge în beneficiul celui care constituie garanția de la egalitatea de tratament între creditorii beneficiarului garanției (banca) în procedura de insolvență și că, în vederea recuperării garanției financiare, cel care constituie garanția trebuie să fie prioritar în raport cu ceilalți creditori în cadrul procedurii menționate?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 21 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 trebuie interpretat în sensul că impune statelor membre să adopte o reglementare care să permită beneficiarului unei garanții constituite în temeiul unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate să își recupereze creanța, născută din neexecutarea obligațiilor financiare garantate, asupra acestei garanții, în cazul în care cauza care determină executarea garanției apare după deschiderea unei proceduri de insolvență față de acesta.

- 22 Astfel cum reiese din cererea de decizie preliminară, instanța de trimitere consideră că garanția financiară în discuție în litigiul principal ar fi inclusă în masa falimentului Ūkio bankas, beneficiară, și nu ar putea, ca urmare a unei interdicții de executare aplicabile în dreptul intern, să fie executată pentru a asigura efectiv recuperarea creanței sale. Reiese astfel că o asemenea situație ar avea drept consecință să îl oblige, în practică, pe cel care constituie garanția să plătească a doua oară beneficiarului cuantumul acestei garanții, care ar intra sub incidența procedurii de insolvență.
- 23 Mai întâi, din textul articolului 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 reiese fără echivoc că statele membre sunt obligate să prevadă un cadru juridic în temeiul căruia un contract de garanție financiară poate produce efecte în conformitate cu prevederile acestuia, indiferent de deschiderea sau de continuarea unei proceduri de insolvență față de cel care constituie garanția ori față de beneficiarul acesteia. Dispoziția respectivă se referă în mod expres la cele două părți la contract, fără a face distincție, în ceea ce privește executarea acestuia, după cum deschiderea unei asemenea proceduri intervine față de una sau față de cealaltă dintre părți.
- 24 În ceea ce privește apoi economia generală și finalitățile Directivei 2002/47, trebuie amintit că, potrivit considerentului (3), aceasta urmărește să favorizeze integrarea și funcționarea rentabilă a pieței financiare, precum și stabilitatea sistemului financiar al Uniunii Europene. În acest scop, respectiva directivă a instituit un regim care are ca obiectiv limitarea sarcinii administrative a părților care utilizează garanțiile financiare în domeniul său de aplicare, consolidarea securității juridice a acestor garanții prin excluderea lor de la aplicarea anumitor dispoziții ale legislației naționale în domeniul insolvenței, astfel încât să se asigure stabilitatea financiară și să se restrângă efectele contagioase în cazul în care una dintre părțile semnatare ale contractului de garanție financiară nu își respectă obligațiile asumate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Private Equity Insurance Group, C-156/15, EU:C:2016:851, punctul 23).
- 25 În acest context, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din directiva menționată, care prevede că beneficiarul unei garanții financiare fără transfer de proprietate trebuie să o poată executa în una dintre modalitățile pe care le descrie, Curtea a statuat că acest regim acordă, prin urmare, un avantaj acestor garanții financiare față de alte tipuri de garanții care nu intră în domeniul de aplicare al directivei menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Private Equity Insurance Group, C-156/15, EU:C:2016:851, punctele 25 și 50).
- 26 În cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, este necesar să se precizeze că s-a solicitat Curții să stabilească numai dacă Directiva 2002/47 trebuia interpretată în sensul că aceasta conferea beneficiarilor garanțiilor menționate dreptul de a le executa indiferent de deschiderea unei proceduri de insolvență față de cel care constituie garanția. Cu toate acestea, întrucât, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 23 din prezenta hotărâre, articolul 4 alineatul (5) din această directivă nu face distincție după cum deschiderea unei proceduri de insolvență intervine față de cel care constituie garanția sau față de beneficiar, directiva menționată trebuie interpretată în sensul că regimul pe care îl instituie conferă și beneficiarilor garanțiilor financiare dreptul de a executa aceste garanții, indiferent de deschiderea unei proceduri de insolvență față de aceștia.
- 27 Prin urmare, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 85 din concluzii, Directiva 2002/47 urmărește să instituie un regim juridic specific pentru contractul de garanție financiară, pentru a favoriza stabilitatea sistemului financiar al Uniunii.
- 28 Or, o interpretare a articolului 4 alineatul (5) din această directivă, potrivit căreia garanția financiară fără transfer de proprietate ar deveni inoperantă ca urmare a deschiderii unei proceduri de insolvență față de beneficiar, împiedicându-l pe acesta să își recupereze efectiv creanța asupra respectivei garanții și obligându-l pe cel care constituie garanția, în practică, să îi plătească a doua oară cuantumul garanției menționate, ar fi contrară atât modului de redactare a acestui articol, cât și obiectivelor Directivei 2002/47. Astfel, o asemenea interpretare ar conduce la privarea în mare măsură de efecte a

unui asemenea contract și ar putea eventual să cauzeze dificultăți financiare acestei persoane care constituie garanția, contrar obiectivului care constă în a restrânge efectele contagioase în cazul în care una dintre părți nu își respectă obligațiile asumate.

- 29 Trebuie adăugat că, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 59 și 60 din concluzii, întrucât articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 nu precizează modul în care trebuie să se asigure efectul util al unei garanții financiare indiferent de deschiderea unei proceduri de insolvență, revine statelor membre sarcina de a prevedea mijloacele adecvate care permit să se asigure un astfel de efect util, printre care ar putea figura cel potrivit căruia garanția financiară nu este inclusă în masa falimentului beneficiarului garanției.
- 30 Având în vedere ansamblul acestor considerații, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 trebuie interpretat în sensul că impune statelor membre să adopte o reglementare care să permită beneficiarului unei garanții constituite în temeiul unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate să își recupereze creanța, născută din neexecutarea obligațiilor financiare garantate, asupra acestei garanții, în cazul în care cauza care determină executarea garanției apare după deschiderea unei proceduri de insolvență față de acesta.

Cu privire la a doua întrebare

- 31 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47 trebuie interpretat în sensul că impune beneficiarului unei garanții constituite în temeiul unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate o obligație de a-și recupera creanța, născută din neexecutarea obligațiilor financiare garantate prin acest contract, mai întâi asupra acestei garanții.
- 32 În primul rând, în ceea ce privește modul de redactare a acestui articol 4, trebuie să se arate că expresia „beneficiarul garanției poate să execute”, utilizată la alineatul (1), indică faptul că, în cazurile care determină executarea garanției financiare, beneficiarul dispune mai curând de o posibilitate de a executa această garanție decât de o obligație. În plus, formulările „în condițiile prevăzute de acesta” și „în conformitate cu prevederile acestuia”, utilizate la alineatele (1) și (5) ale articolului menționat, evidențiază prioritatea acordată de Directiva 2002/47 clauzelor contractuale.
- 33 După cum a arătat în esență avocatul general la punctul 74 din concluzii, reiese astfel că dispoziția menționată urmărește executarea prioritară a contractului de garanție financiară potrivit stipulațiilor contractuale convenite de părți.
- 34 În al doilea rând, în ceea ce privește contextul în care se înscrie articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47, este necesar să se constate că formularea articolului 2 alineatul (1) litera (l) din această directivă, care definește „cauza care determină executarea” ca fiind „neexecutarea obligațiilor sau orice fapt convenit de părți”, la apariția căruia „beneficiarul garanției este îndreptățit [...] să execute” garanția financiară, confirmă importanța stipulațiilor convenite de părți. Aceasta reiese și din modul de redactare a altor dispoziții ale directivei menționate, precum articolul 4 alineatul (4) din aceasta, care se referă la „condiții[e] stabilite prin contractul de garanție financiară”.
- 35 În aceste condiții, articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47 urmărește să asigure executarea contractului de garanție financiară potrivit stipulațiilor convenite de părți, respectând totodată finalitățile acestei directive, amintite la punctul 24 din prezenta hotărâre.
- 36 Trebuie de asemenea remarcat că, în lipsa unor stipulații contractuale care să reglementeze acest aspect, din aceste finalități rezultă că beneficiarul trebuie să își recupereze creanța mai întâi asupra garanției constituite în acest scop, înainte de a recurge la alte active ale celui care constituie garanția.

Astfel, o asemenea cerință, prin faptul că permite celui care constituie garanția să nu plătească, în practică, a doua oară cuantumul acestei garanții care corespunde datoriei sale, este de natură să evite un efect contagios în cazul insolvenței beneficiarului.

- 37 În ceea ce privește, mai precis, situația în discuție în litigiul principal, reiese din mențiunile care figurează în decizia de trimitere și în special din articolul 6.3 din contractele din 2011 și din 2012, care se referă la garanția financiară „care garantează băncii buna executare a obligațiilor contractuale ale clientului”, că beneficiarul trebuie să își recupereze creanța mai întâi asupra garanției financiare înainte de a recurge la alte active ale celui care constituie garanția, aspect a cărui verificare este însă de competența instanței de trimitere.
- 38 Având în vedere ansamblul acestor considerații, este necesar să se răspundă la a doua întrebare că articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47 trebuie interpretat în sensul că nu impune beneficiarului unei garanții constituite în temeiul unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate o obligație de a-și recupera creanța, născută din neexecutarea obligațiilor financiare garantate prin acest contract, mai întâi asupra acestei garanții.

Cu privire la a treia întrebare

- 39 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Directiva 2002/47, în special articolele 4 și 8 din aceasta, trebuie interpretată în sensul că, în ipoteza în care beneficiarul unei garanții constituite în temeiul unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate și-a recuperat creanța, născută din neexecutarea obligațiilor financiare garantate, asupra unor alte active ale celui care constituie garanția decât această garanție, respectiva persoană care constituie garanția trebuie să fie privilegiată față de ceilalți creditori în cadrul procedurii de insolvență față de acest beneficiar, pentru a putea să o recupereze.
- 40 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, o cerere de decizie preliminară nu se justifică prin formularea de opinii consultative cu privire la chestiuni generale sau ipotetice, ci prin necesitatea inerentă soluționării efective a unui litigiu privind dreptul Uniunii (Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Private Equity Insurance Group, C-156/15, EU:C:2016:851, punctul 56 și jurisprudența citată).
- 41 În această privință, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 93 din concluzii, litigiul principal opune Ūkio bankas societății Aviabaltika cu privire la executarea contractelor din 2011 și din 2012 încheiate între ele și nu se referă la desfășurarea procedurii de insolvență față de Ūkio bankas. Din mențiunile care figurează în cererea de decizie preliminară nu reiese că instanța de trimitere ar fi sesizată cu o cerere reconvențională de restituire a garanției financiare împotriva acestei bănci, nici că ar fi chemată să soluționeze chestiunile privind recuperarea creanței deținute de Aviabaltika asupra Ūkio bankas în temeiul acestei garanții, în cadrul acestei proceduri de insolvență.
- 42 În plus, această cerere nu conține vreun element cu privire la existența sau la conținutul dispozițiilor naționale pe care instanța de trimitere ar fi susceptibilă să le aplice dacă este cazul, în funcție de răspunsul Curții, pentru a soluționa litigiul cu care este sesizată, care ar putea avea un impact asupra ordinii creditorilor în cadrul acestei proceduri.
- 43 În aceste condiții, este necesar să se constate că a treia întrebare are un caracter ipotetic și trebuie, prin urmare, să fie considerată inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 44 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) **Articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iunie 2002 privind contractele de garanție financiară, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009, trebuie interpretat în sensul că impune statelor membre să adopte o reglementare care să permită beneficiarului unei garanții constituite în temeiul unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate să își recupereze creanța, născută din neexecutarea obligațiilor financiare garantate, asupra acestei garanții, în cazul în care cauza care determină executarea garanției apare după deschiderea unei proceduri de insolvență față de acesta.**
- 2) **Articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/44, trebuie interpretat în sensul că nu impune beneficiarului unei garanții constituite în temeiul unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate o obligație de a-și recupera creanța, născută din neexecutarea obligațiilor financiare garantate prin acest contract, mai întâi asupra acestei garanții.**

Semnături